

Explorativní faktorová analýza anglické verze dotazníku HSQ

Úvod

V této zprávě se budu zabývat anglickou verzí dotazníku Humor styles questionnaire (HSQ). Je to sebe-pozuzovací metodu, která pomáhá určit, jaký styl humoru má daný respondent. Metoda byla vytvořena Martinem a kolektivem v roce 2003. Je to jedna z nejpoužívanějších metod při výzkumu typů humoru. Metoda hodnotí čtyři dimenze, které se týkají individuálních rozdílů v používání humoru. Jedná se o následující dimenze používání humoru: *self-enhancing* (k posílení sebe sama); *affiliative* (posílení vztahu s druhými); *agressive* (posílení sebe sama na úkor druhých) a *self-defeating* (zlepšení vztahů na úkor sebe sama). Účelem tvorby škály byla užitečnost pro výzkum humoru a well-beingu (Martin et al., 2003). Dotazník byl využit například při výzkumu stylů humoru v souvislosti s Big five nebo osobnostními vlastnostmi jako je zlomyslnost (Mendiburo-Seguel et al., 2015; Vrabel et al., 2017).

Dotazník obsahuje 32 položek, které respondenti hodnotí na 7 bodové Likertově škále, která je rozložena od 1 (*totally disagree*) po 7 (*totally agree*) (Martin et al., 2003). S ohledem na dobu vzniku škály by bylo možné zvážit redukci rozsahu škály na pětibodovou variantu jako to má tento dotazník HSQ přeložený do jiných jazyků (Silvia & Rodriguez, 2020).

Cílem této zprávy je prozkoumat, které položky sytí daný faktor a zda vymezený počet dimenzí dotazníku odpovídá vymezenému počtu měřených dimenzí stylů humoru. Ke zjištění těchto cílů použiji EFA (explorativní faktorovou analýzu), to znamená metodu hlavní osy. Pro dosažení simple structure¹ bude zvolena normalizace Varimax. Data k podrobení analýze byla stažena na stránce Kaggle, odpovědi byly autorem získány od 1071 respondentů (Greenwell, 2020).²

Znění položek je následující:

1. I usually don't laugh or joke around much with other people.
2. If I am feeling depressed, I can usually cheer myself up with humor.
3. If someone makes a mistake, I will often tease them about it.
4. I let people laugh at me or make fun at my expense more than I should.
5. I don't have to work very hard at making other people laugh—I seem to be a naturally humorous person.

---

¹ Vzhledem k cíli práce je dosažení simple structure vhodné. Tato podoba dat nám zajistí sycení každé položky jedním faktorem.

² Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=392>

6. Even when I'm by myself, I'm often amused by the absurdities of life.
7. People are never offended or hurt by my sense of humor.
8. I will often get carried away in putting myself down if it makes my family or friends laugh.
9. I rarely make other people laugh by telling funny stories about myself.
10. If I am feeling upset or unhappy I usually try to think of something funny about the situation to make myself feel better.
11. When telling jokes or saying funny things, I am usually not very concerned about how other people are taking it.
12. I often try to make people like or accept me more by saying something funny about my own weaknesses, blunders, or faults.
13. I laugh and joke a lot with my closest friends.
14. My humorous outlook on life keeps me from getting overly upset or depressed about things.
15. I do not like it when people use humor as a way of criticizing or putting someone down.
16. I don't often say funny things to put myself down.
17. I usually don't like to tell jokes or amuse people.
18. If I'm by myself and I'm feeling unhappy, I make an effort to think of something funny to cheer myself up.
19. Sometimes I think of something that is so funny that I can't stop myself from saying it, even if it is not appropriate for the situation.
20. I often go overboard in putting myself down when I am making jokes or trying to be funny.
21. I enjoy making people laugh.
22. If I am feeling sad or upset, I usually lose my sense of humor.
23. I never participate in laughing at others even if all my friends are doing it.
24. When I am with friends or family, I often seem to be the one that other people make fun of or joke about.
25. I don't often joke around with my friends.
26. It is my experience that thinking about some amusing aspect of a situation is often a very effective way of coping with problems.
27. If I don't like someone, I often use humor or teasing to put them down.
28. If I am having problems or feeling unhappy, I often cover it up by joking around, so that even my closest friends don't know how I really feel.
29. I usually can't think of witty things to say when I'm with other people.
30. I don't need to be with other people to feel amused – I can usually find things to laugh about even when I'm by myself.

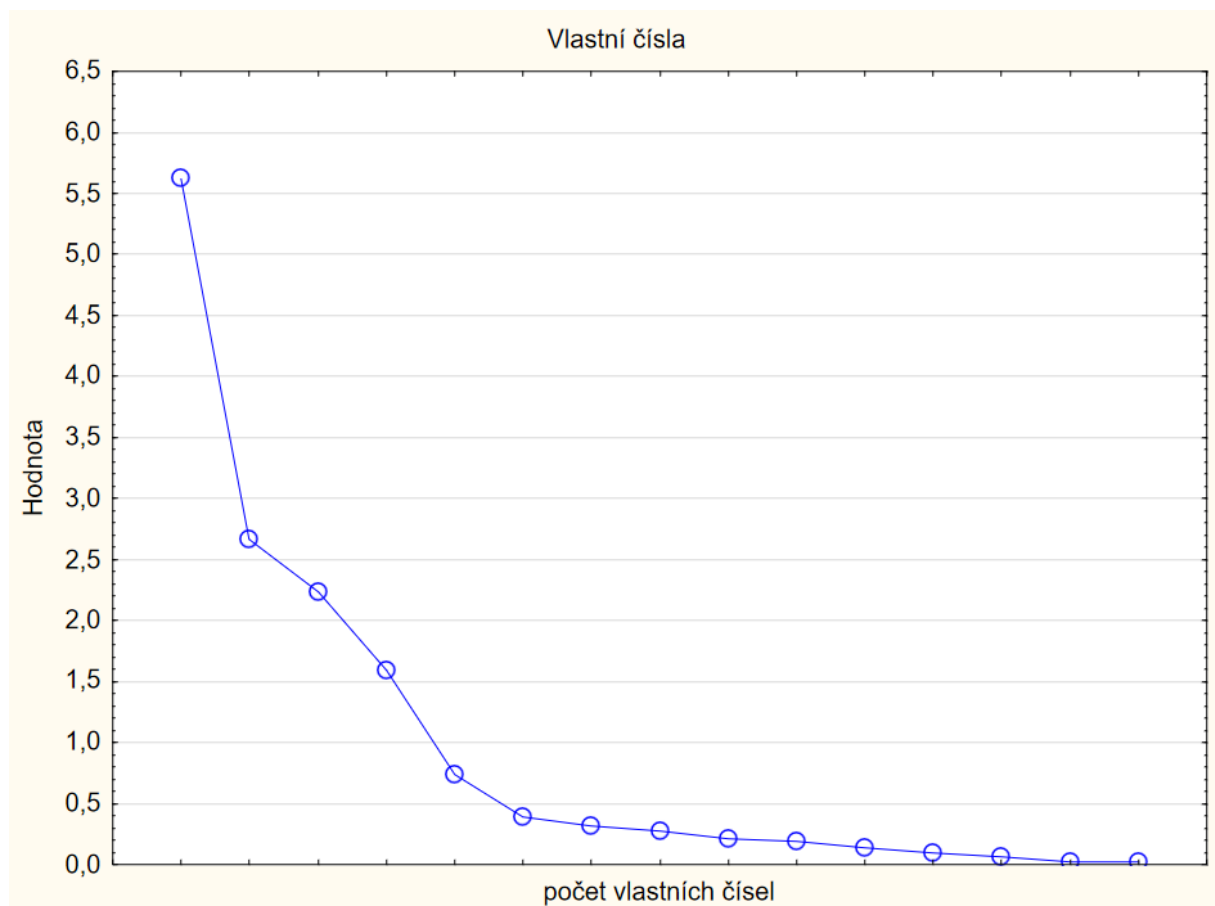
31. Even if something is really funny to me, I will not laugh or joke about it if someone will be offended.

32. Letting others laugh at me is my way of keeping my friends and family in good spirits.

Výsledky analýzy

Na grafu 1 je patrné, že dotazník měří 4 hlavní faktory. Další faktory nedosahují hodnoty vyšší než 1. S těmito 4 faktory budu dále pracovat jako s dominantními a nazvu je tak, jak uvádí autor dotazníku – *self-enhancing*, *affiliative*, *agressive* a *self-defeating*.

Graf 1: Graf vlastních čísel

Tabulka 1: Faktorové náboje a komunalita položek

Pol.	F1	F2	F3	F4	Kom. ³	Subškála	Zkrácené znění položky
1	-0,64	-0,08	-0,07	-0,13	0,40	1	Rarely joke or laugh
2	0,19	0,06	0,06	0,58	0,37	4	Cheer up with humor
3	0,15	0,18	0,51	0,11	0,32	3	Tease others for mistakes
4	0,02	0,62	0,06	0,07	0,36	2	Let others make fun of me too much
5	0,56	0,11	0,07	0,24	0,42	1	Naturally funny
6	0,30	0,05	0,06	0,45	0,36	4	Amused by life's absurdities alone
7	0,08	-0,06	-0,56	0,04	0,30	3	Humor never offends
8	0,07	0,71	0,06	0,09	0,50	2	Self-deprecating for laughs
9	-0,46	-0,13	-0,06	-0,10	0,23	1	Rarely tell funny stories about myself
10	0,10	0,15	0,05	0,69	0,51	4	Use humor to feel better
11	-0,07	0,04	0,52	0,12	0,30	3	Don't worry how jokes are received
12	0,17	0,63	0,01	0,04	0,39	2	Self-deprecating for acceptance
13	0,57	0,06	0,04	0,23	0,45	1	Laugh and joke with close friends
14	0,26	0,07	0,01	0,64	0,44	4	Humor prevents negativity
15	-0,11	-0,08	-0,65	0,06	0,40	3	Dislike humor that puts others down
16	-0,17	-0,49	-0,17	0,05	0,35	2	Rarely self-deprecating
17	-0,72	-0,07	-0,10	-0,10	0,49	1	Don't enjoy telling jokes
18	0,03	0,10	0,02	0,71	0,50	4	Cheer myself up with humor alone
19	0,18	0,20	0,43	0,25	0,37	3	Say inappropriate jokes impulsively
20	-0,02	0,73	0,14	0,04	0,52	2	Overuse self-deprecating humor
21	0,50	0,15	-0,08	0,28	0,42	1	Enjoy making people laugh
22	-0,19	0,02	-0,12	-0,25	0,22	4	Lose humor when sad
23	-0,17	>0,001	-0,48	-0,01	0,31	3	Never laugh at others
24	-0,16	0,48	-0,01	0,09	0,28	2	Often the target of jokes
25	-0,68	0,01	-0,03	-0,13	0,50	1	Rarely joke with friends
26	0,18	0,12	0,00	0,66	0,45	4	Humor helps cope with problems
27	-0,01	0,09	0,51	0,09	0,29	3	Use humor to put down disliked people
28	0,13	0,31	0,19	0,28	0,25	2	Joke to hide problems
29	-0,56	0,14	-0,18	-0,04	0,37	1	Struggle to be witty in company
30	0,04	-0,02	0,003	0,47	0,27	4	Find things funny alone
31	-0,15	0,03	-0,67	0,07	0,42	3	Avoid offensive jokes
32	0,12	0,67	0,05	0,13	0,43	2	Let others laugh at me to keep them in good spirits

Na základě faktorových nábojů lze vyvodit, že první faktor je sycen sedmi položkami, a to č. 1, 5, 9, 13, 17, 21, 25 a 29. Tento faktor⁴ odpovídá subškále *affiliative style*. Nejsilnější náboj zde má položka č. 17 (-0,72) – „*I usually don't like to tell jokes or amuse people*“. Nejnížší hodnotu faktorového náboje má položka č. 9 (-0,46) – „*I rarely make other people laugh by telling funny stories about myself*“. Tento faktor má nejsilnější náboje.

Druhý faktor zahrnuje položky č. 4, 8, 12, 16, 20, 24, 28 a 32. Tento faktor odpovídá stylu humoru, kdy jedinec používá sebe-shazující humor – subškála *self-defeating style*. Nejsilnější náboj má položka č. 20 (0,73) – „*I often go overboard in putting myself down when I am making jokes or trying to be funny*“. Naopak nejnížší hodnotu faktorového náboje zde má položka č. 28 (0,31) – „*If I am having problems or feeling unhappy, I often cover it up by joking around, so that even my closest friends don't know how I really feel*“. Tato položka je sycena dvěma faktory, kromě druhého faktoru je sycena i v nižší míře (0,28) čtvrtým (*Self-enhancing humor*). S přihlédnutím k počtu položek by bylo vhodné tuto položku odstranit.

Třetí faktor tvoří položky č. 3, 7, 11, 15, 19, 23, 27 a 31. Tento faktor reflektuje subškálu *agressive style*. Nejsilnější náboj má položka č. 31 (-0,67) – „*Even if something is really funny to me, I will not laugh or joke about it if someone will be offended*“. Tento faktor má celkově nejsilnější náboje, na což poukazuje fakt, že nejnížší hodnotu faktorového náboje má položka č. 19 (0,43) – „*Sometimes I think of something that is so funny that I can't stop myself from saying it, even if it is not appropriate for the situation*“.

Čtvrtý faktor obsahuje položky č. 2, 6, 10, 14, 18, 22, 26 a 30. Odpovídá subškále *self-enhancing style*. Nejvyšší náboj má položka č. 10 (0,69) – „*If I am feeling upset or unhappy I usually try to think of something funny about the situation to make myself feel better*“. Naopak nejnížší hodnotu faktorového náboje má položka č. 22 (-0,25) – „*If I am feeling sad or upset, I usually lose my sense of humor*“.

Co se týče komunality, nejvyšší hodnotu dosahuje položka č. 10, vysvětluje 51 % rozptylu. Nejnížší hodnoty mají položky č. 9 (23 %) a č. 22 (22 %), což může naznačovat jejich nižší schopnost vysvětlit variabilitu v rámci daného faktoru.

Pro ucelení psychometrických parametrů dotazníku považuji za vhodné zmínit celkovou vnitřní konzistenci inventáře HSQ. Cronbachova alfa dosahuje hodnoty 0,64.

---

³ Komunalita – ukazuje množství vysvětleného rozptylu danou položkou

⁴ S ohledem na záporné hodnoty daných faktorů

Závěr

Pomocí EFA bylo zjištěno, že je anglická verze dotazníku HSQ sycena čtyřmi faktory, které odpovídají vymezeným dimenzím. S výjimkou položky 28, která je sycena dvěma faktory. Pomocí tohoto čtyř faktorového řešení se podařilo vysvětlit 38 % variability.

Zdroje

Greenwell, L. (2020). *Humor Styles Questionnaire Responses*. Kaggle.com. <https://www.kaggle.com/datasets/lucasgreenwell/humor-styles-questionnaire-responses?select=data.csv>

Martin, R. A., Puhlik-Doris, P., Larsen, G., Gray, J., & Weir, K. (2003). Individual differences in uses of humor and their relation to psychological well-being: Development of the Humor Styles Questionnaire. *Journal of Research in Personality*, 37(1), 48–75. [https://doi.org/10.1016/s0092-6566\(02\)00534-2](https://doi.org/10.1016/s0092-6566(02)00534-2)

Mendiburo-Seguel, A., Páez, D., & Martínez-Sánchez, F. (2015). Humor styles and personality: A meta-analysis of the relation between humor styles and the Big Five personality traits. *Scandinavian Journal of Psychology*, 56(3), 335–340. <https://doi.org/10.1111/sjop.12209>

Silvia, P. J., & Rodriguez, R. M. (2020). Time to Renovate the Humor Styles Questionnaire? An Item Response Theory Analysis of the HSQ. *Behavioral Sciences*, 10(11), 173. <https://doi.org/10.3390/bs10110173>

Vrabel, J. K., Zeigler-Hill, V., & Shango, R. G. (2017). Spitefulness and humor styles. *Personality and Individual Differences*, 105, 238–243. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.10.001>